

Vergaderjaar 1995–1996

24 558

Interdepartementaal beleidsonderzoek 1995: financieringssysteem Rijkswaterstaat

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 21 december 1995

Inleiding

De Ministerraad heeft in maart 1995 besloten tot een aantal interdepartementale beleidsonderzoeken, met als centraal thema «financiële vernieuwing». U bent hierover namens de regering door de minister van Financiën geïnformeerd. Eén van deze beleidsonderzoeken heeft betrekking op de bedrijfsvoering van Rijkswaterstaat. Aangrijpingspunt voor het onderzoek vormde de behoefte de bekostiging van de activiteiten van Rijkswaterstaat rechtstreeks te relateren aan de te leveren prestaties. Het onderzoek mondt uit in een plan van aanpak dat aansluit op de reeds ingezette koers voor de verbetering van de besturing en bedrijfsvoering van Rijkswaterstaat.

Het eindrapport van dit beleidsonderzoek bied ik u hierbij aan.¹ Onderstaand wordt het regeringsstandpunt ten aanzien van het rapport weergegeven.

Regeringsstandpunt

De regering onderschrijft de analyse en aanbevelingen van het rapport.

De produkten vormen de leidraad voor het inrichten van de begroting van Rijkswaterstaat. Programma's en de totale uitgaven die daarmee zijn gemoeid staan centraal in de begrotingsindeling. Een begrotingsindeling naar programma's betekent een afwijking van de Comptabiliteitswet, die voorschrijft dat er per hoofdbeleidsterrein een afzonderlijk begrotingsartikel voor personeel en materieel op de begroting wordt opgenomen. In de begrotingswet 1998 van Verkeer en Waterstaat en van het Infrastructuurfonds zal een uitzondering op de betrokken bepaling in de Comptabiliteitswet worden opgenomen. Mede aan de hand van de ervaringen van Rijkswaterstaat zal in een later stadium worden bezien of aanpassing van de Comptabiliteitswet wenselijk is.

S-RO
S-BB
S-AFE

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

Gelet op de onderlinge relaties tussen de produkt- en directe uitvoeringsuitgaven wordt in beginsel het totale budget van Rijkswaterstaat dat direct samenhangt met de te realiseren programma's ondergebracht op het Infrastructuurfonds. Dit heeft als consequentie dat het Infrastructuurfonds wordt uitgebreid met de bestedingsmogelijkheid voor het waterkeren, de waterhuishouding en de sanering van waterbodems. Hiervoor is een wetswijziging van de Wet Infrastructuurfonds noodzakelijk, die gelijktijdig bij de indiening van de begrotingswet 1998 kan plaatsvinden. De relatie tussen directe uitvoeringsuitgaven en produktuitgaven zal door middel van kengetallen of absolute bedragen in de toelichting op de desbetreffende begrotingsartikelen expliciet zichtbaar worden gemaakt. De indirecte uitvoeringsuitgaven worden afzonderlijk op de begroting van Verkeer en Waterstaat opgenomen.

Resultaatgericht werken moet ook gepaard gaan met een cultuurverandering bij Rijkswaterstaat. Sturing op produkten betekent een andere verantwoordelijkheidsverdeling; de produkten vormen de basis voor het maken van afspraken en het afleggen van verantwoording. Anderzijds is ook een andere wijze van aansturing wenselijk. Bezuinigingstaakstellingen zullen moeten worden vertaald naar het produktniveau.

Alhoewel Rijkswaterstaat overgaat van inputsturing naar outputsturing, wordt Rijkswaterstaat thans nog geen agentschap. Voordat de vraag wordt beantwoord of Rijkswaterstaat agentschap moet worden, zal eerst ervaring worden opgedaan met een kostenadministratie en het doorberekenen van kosten. Als de conclusie van de pilot luidt dat invoering van een bedrijfseconomische boekhouding wenselijk is, dan kan de overgang naar agentschap nader worden overwogen. De eventuele overgang naar een agentschap vereist een uitdrukkelijke afweging, die rond de jaarwisseling 1998/1999 is voorzien.

De veranderingen kunnen niet van de ene op de andere dag worden gerealiseerd. Er is daarom een plan van aanpak opgesteld aan de hand waarvan de nieuwe besturing, bedrijfsvoering en cultuurverandering stapsgewijs kan worden ingevoerd. De regering kan daarmee instemmen. Beoogd wordt om de ontwerpbegroting 1998 volgens de nieuwe indeling in te dienen. Deze uitwerking kost veel energie. Een vroegtijdig standpunt van de Staten-Generaal over de uitkomsten van dit onderzoek is van belang omdat gelijktijdig met het uitbrengen van het regeringsstandpunt het veranderingsproces start. Een vroegtijdige gedachtenwisseling tussen regering en Staten-Generaal is tevens van belang omdat de verantwoording in de toekomst niet meer aan de hand van begrotingsuitputting, maar op basis van gerealiseerde produkten plaatsvindt. Dat vergt een andere manier van politiek oordelen.

Het voorgaande betekent, gezien alle voorbereidingen, dat de principiële beslissing tot sturen op produkten en veranderen van de begrotingsindeling van het Infrastructuurfonds begin 1996 moet vallen.

Zo spoedig mogelijk wordt gestart met de concrete uitwerking van het plan van aanpak. Hierin zijn tussendoelen geformuleerd die aan het eind van elke stap moeten zijn gerealiseerd. Aan de hand van deze tussendoelen kunnen de betrokken departementen nader bepalen of de geformuleerde vervolgstappen logisch en haalbaar zijn.

Bij de implementatie van het veranderingsproces is externe expertise van wezenlijk belang. In het voorjaar van 1997 moet, op basis van een nader uitgewerkte administratieve organisatie, een definitief besluit worden genomen omtrent de indiening van de ontwerpbegroting 1998 van het Infrastructuurfonds volgens de nieuwe indeling.

Gezien de noodzakelijke voorbereidingen voor een nieuwe begrotingsopzet verneem ik graag op korte termijn of de Staten-Generaal de conclusies van het beleidsonderzoek en de voorstellen voor veranderingen kan onderschrijven.

Eenzelfde brief heb ik gestuurd aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
A. Jorritsma-Lebbink.